

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 12. června 2023
č. j. MSP-885/2022-ODKA-SPZ/2
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. Ing. N. T. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- kopie spisu Policie ČR sp. zn. KRPB-43506/TČ-2021-060216

Podle § 266 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněné Ing. N.T.

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně ze dne 24. 8. 2022, č. j. 1 KZT 492/2022-17.

Postup před vydáním napadeného rozhodnutí

- 1 Usnesením policejního orgánu Policie ČR, Městského ředitelství Brno, 11. oddělení obecné kriminality (dále jen „policejní orgán“), ze dne 27. 5. 2022 pod č. j. KRPB-43506-55/TČ-2021-060241 bylo podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájeno trestní stíhání Ing. N. T., a to pro přečin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.
- 2 Předmětné usnesení bylo obviněné doručeno dne 10. 6. 2022. Stížnost proti usnesení policejního orgánu ze dne 27. 5. 2022, č. j. KRPB-43506-55/TČ-2021-060241, byla podána u policejního orgánu dne 13. 6. 2022 prostřednictvím datové schránky JUDr. T. V.

Napadené rozhodnutí

- 3 Usnesením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně ze dne 24. 8. 2022, č. j. 1 KZT 492/2022-17, byla podle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu zamítnuta jako podaná osobou neoprávněnou stížnost advokáta JUDr. T. V. proti usnesení policejního orgánu ze dne 27. 5. 2022, č. j. KRPB-43506-55/TČ-2021-060241.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 4 Podle § 33 odst. 1 trestního řádu platí, že obviněný má mimo jiné právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení.
- 5 Podle § 33 odst. 5 trestního řádu platí, že všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny vždy obviněného o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.
- 6 Podle § 37 odst. 2 trestního řádu platí, že obviněný si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného. Oznáme-li změnu obhájce tak, aby obhájce mohl být o úkonu vyrozuměn v zákonem stanovené lhůtě, orgán činný v trestním řízení ode dne doručení takového oznámení vyrozumívá nově zvoleného obhájce. V opačném případě je obhájce předtím ustanovený nebo zvolený, pokud není z obhajování vyloučen, povinen obhajobu vykonávat do doby, než ji osobně převezme později zvolený obhájce. Podle § 41 odst. 2 trestního řádu je obhájce oprávněn již za přípravného řízení činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky, nahlížet do spisů (§ 65) a zúčastnit se podle ustanovení tohoto zákona vyšetřovacích úkonů.
- 7 Podle § 59 odst. 3 trestního řádu platí, že pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému orgánu činnému v trestním řízení je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Podání je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u příslušného orgánu činného v trestním řízení a aby každá osoba dotčená takovým podáním dostala jeden stejnopis, jestliže je toho třeba. Nesplňuje-li tyto požadavky, orgán činný v trestním řízení ho vrátí podateli, je-li znám, k doplnění s příslušným poučením, jak nedostatky odstranit. Současně stanoví lhůtu k jejich odstranění. Není-li podatel znám anebo nejsou-li nedostatky ve stanovené lhůtě odstraněny, k podání se dále nepřihlíží; to neplatí pro trestní oznámení nebo pro jiný podnět, na jehož podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, nebo pro podání, jehož obsahem je opravný prostředek, i když neobsahuje všechny uvedené náležitosti. Z opravného prostředku však vždy musí být patrné, které rozhodnutí napadá a kdo jej činí.
- 8 Podle § 147 odst. 1 trestního řádu platí, že při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a řízení předcházející napadenému usnesení.
- 9 Podle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu platí, že nadřízený orgán stížnost zamítne, byla-li podána osobou neoprávněnou, osobou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již předtím výslovně vzala zpět.

Posouzení předmětné věci

- 10 Dne 21. 6. 2022 byla obviněná k věci vyslechnuta, přičemž do protokolu o výslechu obviněné uvedla, že si za svého obhájce volí advokáta JUDr. T.V. zastoupeného u výslechu Mgr. P. Č. Jak se podává z protokolu o výslechu obviněné, obhájce Mgr. P. Č. byl také tomuto výslechu přítomen. V kopii trestního spisu je rovněž založeno i substituční oprávnění Mgr. P. Č. ze dne 16. 6. 2022, kterým ho JUDr. T. V. zmocnil, aby ho zastupoval v trestní věci vedené Policií ČR Městským ředitelstvím policie Brno, 11. oddělením obecné kriminality pod č. j. KRPB-43506-55/TČ-2021-060241. Následně téhož dne 21. 6. 2022 bylo policejním orgánem na základě žádosti obhájce Mgr. P. Č. tomuto umožněno nahlédnout do spisu.
- 11 Ze spisových materiálů je dále zřejmé, že po doručení stížnosti JUDr. T. V. spolu s plnou mocí (dne 13. 6. 2022) uložila státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Brně policejnímu orgánu, aby obhájci JUDr. T. V. bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání obviněné Ing. N. T., k čemuž došlo doručením do datové schránky JUDr. T. V. dne 7. 7. 2022.
- 12 Byť tedy z vyjádření obviněné Ing. N. T. při výslechu dne 21. 6. 2022 je nezpochybnitelné, že před orgánem činným v trestním řízení zcela zřetelně a jasně projevila svoji vůli zvolit si za obhájce JUDr. T. V., těmito skutečnostmi se příslušný státní zástupce v rámci stížnostního řízení vůbec nezabýval. Naopak dospěl k závěru, že řádně podaná stížnost obsahuje určité (dle jeho názoru zásadní) nedostatky ve vztahu k předložené plné moci advokáta JUDr. T. V., pro které stížnost bez věcného projednání zamítl dle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu.
- 13 Státní zástupce tedy stížnost podanou řádně ve lhůtě zamítl bez věcného přezkoumání napadeného usnesení policejního orgánu toliko z toho důvodu, že obhájce spolu se stížností namísto originálu plné moci předložil pouze její prostou kopii. Pokud pak státní zástupce v odůvodnění napadeného usnesení v této souvislosti poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 Tdo 64/2013, je nutno zdůraznit, že odkaz na zmíněné rozhodnutí není zcela případný, neboť neřeší totožnou procesní situaci. Jak se totiž podává z odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. 4 Tdo 64/2013, než soud prvního stupně odeslal spisový materiál Nejvyššímu soudu k projednání dovolání obviněné, vyzval obhájce, aby předložil do spisu originál plné moci, když předtím byla dodána pouze v kopii.
- 14 Žádnou takovou výzvu ve smyslu § 59 odst. 3 trestního řádu však státní zástupce neučinil, ač si byl vědom, že bez předložení originálu plné moci řádně podanou stížnost bez věcného projednání zamítne. Aniž by tedy státní zástupce vyzval JUDr. T. V. k doplnění podání, resp. k předložení originálu plné moci, zamítl jím podanou stížnost jako stížnost podanou osobou neoprávněnou dle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu.
- 15 Státní zástupce tak při znalosti významu stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání (které je zpravidla první možností obviněného vyjádřit se ke skutečnostem kladeným mu za vinu a podrobit tak usnesení, jimž policejní orgán zahájil trestní stíhání obviněné, přezkumu co do jeho zákonnosti a věcné správnosti) nevyzval JUDr. T. V. k doplnění podání, resp. k předložení originálu plné moci, a to ani za situace, že z trestního spisu bylo zřejmé, že orgány činné v trestním řízení po celou dobu přípravného řízení jeho osobu jako osobu obhájce, kterého si obviněná sama zvolila, bez výhrady akceptovaly.

- 16 K tomuto je nutno zdůraznit, že jakkoliv není usnesení o zahájení trestního stíhání a následné rozhodnutí státního zástupce konečným rozhodnutím, ve věci není možné akceptovat rezignaci na správnost a zákonnost takového rozhodnutí. Rozhodnutí o stížnosti je totiž namíste posuzovat jako významné rozhodnutí v rámci celého trestního řízení, kdy důsledkem nesprávného postupu při přezkumu usnesení o zahájení trestního stíhání státním zástupcem může být nezákonné vedení trestního stíhání, a tedy i závažný zásah do ústavně garantovaných práv obviněného.
- 17 V obecnější rovině lze v této souvislosti odkázat i na náleží Ústavního soudu ze dne 25. 8. 2005, sp. zn. IV. ÚS 281/2004, podle něhož *„účelem právní úpravy týkající se formalit a podmínek řízení, jež musejí být dodrženy při podání žaloby, je zajistit řádný chod spravedlnosti a zejména respektování právní jistoty, která je jedním ze základních prvků výsadního postavení práva. Uplatněná omezení a výklad však nesmějí omezit přístup jednotlivce k soudům takovým způsobem nebo v takové míře, že by uvedené právo bylo zasažené v samé podstatě. I když tedy právo podat civilní žalobu podléhá zákonným podmínkám, soudy se musejí při aplikaci procesních pravidel vyhnout přehnanému formalismu, který by zasahoval do zásad spravedlivého procesu“*. Pokud na výše zmíněné odkazoval v odůvodnění usnesení ze dne 7. 5. 2014, č. j. 8 Tdo 517/2014-28, v řízení o dovolání Nejvyšší soud, není důvodu, aby shora uvedené zásady nebyly respektovány státním zástupcem rozhodujícím o stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání.
- 18 Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně tak zamítl stížnost JUDr. T. V. podle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem, neboť v řízení, které vydání usnesení předcházelo, nerespektoval ustanovení § 59 odst. 3 a § 147 odst. 1 písm. a), b) trestního řádu. Jeho restriktivní postoj při vyhodnocení podané stížnosti, resp. předložené plné moci, pak ve svém důsledku vedl k nezákonnému odepření věcného přezkumu usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu.
- 19 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 20 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:
- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního vyslovil, že usnesením státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně ze dne 24. 8. 2022, č. j. 1 KZT 493/2022-17, byl porušen zákon v ustanoveních § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu, a to v neprospěch obviněné Ing. N. T.,
 - 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil usnesení státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Brně ze dne 24. 8. 2022, č. j. 1 KZT 493/2022-17, a dále zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
 - 3) podle § 270 odst. 1 trestního řádu přikázal státnímu zástupci Krajského státního zastupitelství v Brně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Na vědomí:

- Nejvyšší státní zastupitelství
- Vrchní státní zastupitelství v Olomouci, ke sp. zn. 1 VZZ 85/2022
- V kopii:
JUDr. T. V., advokát